

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 13

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu
(1/289)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

- **1/289 Esas Numaralı Tasarının**
  - TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4
  - Gerekçesi 4
- **Dışişleri Komisyonu Raporu 6**
- **Tasarı Metni 8**
- **Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin 8**
- **Anlaşma Metni 9**

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-346/2704

18/8/2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 8/8/2011 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/289)	
ESAS:	Dışişleri Komisyonu
TALİ:	Plan ve Bütçe Komisyonu Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GEREKÇE

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin anlaşmaların temel amacı; beraberinde yalnızca sermaye değil aynı zamanda teknoloji, yönetim becerisi, uluslararası pazarlara giriş imkanı da getiren doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını taraf ülkeler arasında teşvik etmek ve ilgili ülkenin hukuki düzeni içinde bu yatırımların korunmasını sağlamaktır.

Ülkemizin müteşebbis ve sermayesinin dış ülkelere açılması aynı zamanda yabancı yatırım ve ileri teknolojinin ülkemize gelmesi yoluyla ekonomimizin küreselleşen dünya ekonomisi içinde etkin bir şekilde yer alması genel ekonomik politikamızın ana hedefleri arasındadır. Bu çerçevede, ülkemizde yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının korunması ve daha fazla yabancı sermaye girişinin özendirilmesi için yatırım ve ticari ilişkilerimizin yoğun olduğu veya bu ilişkilerin geliştirilmesine yönelik potansiyele sahip olduğu düşünülen ülkelerle yatırım ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması anlaşmalarının imzalanmasına 1962 yılında başlanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma'nın temel esasları;

Anlaşmaya taraf ülke sınırları içerisinde gerçekleştirilen yabancı sermaye yatırımlarının ve ilgili faaliyetlerin tabi olacağı muameleyi belirleyerek ekonomik işbirliği için uygun koşulları oluşturmak,

Türkiye ve Nijerya'da yabancı yatırımların kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek,

Her iki ülkede, özel teşebbüsle devlet arasında yatırımlarla ilgili çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmek, olarak öngörülmüştür.

Ayrıca iki ülke arasında istikrarlı bir sermaye akışı öngören bu Anlaşma ile birlikte taraf ülkeler arasında sermaye akışında da artış beklenmektedir. Anlaşma ile yatırımcılara ekonomik ve yasal güvence getirilirken, ilgili ülkelere herhangi bir yük getirilmemektedir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

6 Ekim 2011

Esas No.: 1/289

Karar No.: 15

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 18/8/2011 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 1/10/2011 tarihinde tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 5/10/2011 tarihli 3 üncü toplantısında Dışışleri Bakanlığı ile Ekonomi Bakanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde, Anlaşmanın, taraf ülke sınırları içinde gerçekleştirilen yabancı sermayeli yatırımların ve ilgili faaliyetlerin tabi olacağı muameleyi belirleyerek ekonomik işbirliği için uygun koşulları yaratmak, yabancı yatırımların kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek, yatırımlarla ilgili çıkacak ihtilafların çözüm yolları tespit etmek gibi işlemlere sahip olacağı anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde, yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin anlaşmaların temel amacının beraberinde yalnızca sermaye değil aynı zamanda teknoloji, yönetim becerisi, uluslararası pazarlara giriş imkanı da getiren doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını taraf ülkeler arasında teşvik etmek ve ilgili ülkenin hukuki düzeni içinde bu yatırımların korunmasını sağlamak olduğu, görüşülen Anlaşma ile taraf ülke sınırları içinde gerçekleştirilen yabancı sermayeli yatırımların ve ilgili faaliyetlerin tabi olacağı muameleyi belirleyerek ekonomik işbirliği için uygun koşulların yaratılmasının, iki ülkedeki yabancı yatırımların kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirilmesinin, özel teşebbüsle devlet arasındaki yatırımlarla ilgili çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarının tespit edilmesinin amaçlandığı, ayrıca iki ülke arasındaki istikrarlı bir sermaye akışı öngören Anlaşma ile birlikte taraf ülkeler arasında sermaye akışında da artış beklendiği ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oybirliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci, 3 üncü maddeleri ile tümü aynen ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Kütahya Milletvekili İdris Bal ve Samsun Milletvekili Akif Çağatay Kılıç'ın Komisyon raporu üzerine özel sözcü olarak atanması Komisyon tarafından kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Volkan Bozkır
İstanbul

Başkanvekili
Muhammed Çetin
İstanbul

Sözcü
Osman Aşkın Bak
İstanbul

Kâtip	Üye	Üye
<i>Gönül Bekin Şahkulubey</i>	<i>Ali Rıza Alaboyun</i>	<i>Emrullah İşler</i>
Mardin	Aksaray	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Ali Ediboğlu</i>	<i>Faik Tunay</i>	<i>İsmail Safi</i>
Hatay	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Muş</i>	<i>Osman Oktay Ekşi</i>	<i>Osman Taney Korutürk</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Rıfat Sait</i>	<i>Abdullah Çalışkan</i>	<i>İdris Bal</i>
İzmir	Kırşehir	Kütahya
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Aytuğ Atıcı</i>	<i>Hasan Karal</i>	<i>Akif Çağatay Kılıç</i>
Mersin	Rize	Samsun
		(Bu raporun özel sözcüsü)

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE NİJERYA FEDERAL CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 2 Şubat 2011 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE NİJERYA FEDERAL CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

B. Arınç

Başbakan Yardımcısı

B. Bozdağ

Avrupa Birliği Bakanı

E. Bağış

Çevre ve Şehircilik Bakanı

E. Bayraktar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

T. Yıldız

Gümrük ve Ticaret Bakanı

H. Yazıcı

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Milli Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Başbakan Yardımcısı

A. Babacan

Adalet Bakanı

S. Ergin

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

N. Ergün

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

S. Kılıç

İçişleri Bakanı

İ. N. Şahin

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Başbakan Yardımcısı

B. Atalay

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

F. Şahin

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

F. Çelik

Ekonomi Bakanı

M. Z. Çağlayan

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

M. M. Eker

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Milli Eğitim Bakanı

Ö. Dinçer

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
NİJERYA FEDERAL CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA
İLİŞKİN
ANLAŞMA

Giris

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti, bundan sonra "Akit Taraflar" olarak anılacaktır.

Özellikle bir Akit Tarafın yatırımcılarının, diğer Akit Tarafın ülkesindeki yatırımları ile ilgili olarak, aralarındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile;

Bu gibi yatırımlara uygulanacak muameleye ilişkin anlaşmanın sermaye ve teknoloji akımı ile Akit Tarafların ekonomik kalkınmasını canlandıracağı kabul ederek;

Yatırımlar için istikrarlı bir ortamın devamının ve ekonomik kaynakların etkin ve tam kullanımının sağlanması ve yaşam standartlarının geliştirilmesi için, yatırımlara adil ve eşit muamele edilmesi gerektiğinde mutabık kalarak;

Bu amaçlara, sağlık, güvenlik ve çevreyle ilgili genel uygulama tedbirleri yanında uluslararası kabul görmüş işçi haklarını zayıflatmadan ulaşılabileceğine ikna olarak;

Yatırımların teşviki ve karşılıklı korunması ile ilgili bir anlaşmanın yapılmasına karar vermiş olarak; ve

Eşitlik, karşılıklı fayda, ayrımcılık yapmama ve karşılıklı güven ilkelerine uygun olarak yatırım ilişkilerinin geliştirilmesi ve ekonomik işbirliğinin güçlendirilmesi gerektiğini göz önünde bulundurarak;

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE 1 **Tanımlar**

İşbu Anlaşmanın amacı bakımından:

1. “Yatırım” terimi; Akit Taraflardan birinin ülkesinde, bu Akit Tarafın kanun ve düzenlemelerine uygun olarak, uzun süreli ekonomik ilişkiler kurma amaçlı faaliyetlerle bağlantılı, her türlü mal varlığını ve bunlarla kısıtlı olmamak koşuluyla özellikle aşağıdakileri içerir:

(a) taşınır ve taşınmaz malların yanında ipotek, hapis hakkı, rehin ve malvarlığının bulunduğu Akit Tarafın kanun ve düzenlemelerine uygun olarak tanımlanan diğer benzer haklar;

(b) hisseler, hisse senetleri ya da şirketlere iştirakin diğer her türlü şekli;

(c) yeniden yatırılan gelirler, para alacakları veya bir yatırımla ilgili mali değeri olan diğer haklar;

(d) patentler, sınai tasarımlar, teknik yöntemler yanında, ticari markalar, peştemaliye, know-how gibi sanayi ve fikri mülkiyet hakları ;

(e) doğal kaynaklara yönelik imtiyazlar da dahil olmak üzere, kanun veya bir yatırım sözleşmesi ile verilmiş iş imtiyazları.

Şu şartla ki, bu gibi yatırımlar, bir şirketin işbu Anlaşma kapsamına girmeyecek olan %10’ dan daha az hissesi veya oy hakkının borsa yoluyla edinimi niteliğinde olmayacaktır.

2. “Yatırımcı” terimi:

diğer Akit Tarafın ülkesinde yatırım yapmış,

(a) her bir Akit Tarafın yürürlükteki mevzuatına göre vatandaşı olan gerçek kişiler,

(b) Akit Taraflardan birinin yürürlükteki kanunları çerçevesinde kurulmuş veya teşekkül etmiş ve kayıtlı yönetim merkezleri ile birlikte yeterli seviyedeki iş faaliyetleri o Akit Tarafın ülkesinde bulunan şirketleri, firmaları veya iş ortaklıklarını ifade eder.

3. “Gelirler” terimi bir yatırımdan elde edilen meblağları ifade eder ve kar, faiz, sermaye kazançları, royaltiler, ücretler, temettüleri ve diğer yasal kazançları içerir.

4. "Ülke" terimi:

(a) Türkiye Cumhuriyeti ile ilgili olarak; kara ülkesini, iç sularını, karasularını ve üzerlerinde yer alan hava sahasını, aynı zamanda Türkiye Cumhuriyetinin uluslararası hukuka göre canlı veya cansız tabii kaynakların araştırılması, işletilmesi ve korunması amacıyla üzerinde egemenlik veya kaza hakkının bulunduğu deniz alanlarını ifade eder.

(b) Nijerya Federal Cumhuriyeti ile ilgili olarak; ilgili devletin sahibi olduğu veya gelecekte uluslararası hukuka uygun olarak sahibi olabileceği ve Nijerya Federal Cumhuriyeti'nin deniz yatağı, yüzeydeki toprağın hemen altındaki toprak ve doğal kaynakları üzerinde hak sahibi olduğu ülkesini, karasularını, karasuları dışında yer alan diğer deniz alanlarını ve hava sahasını ifade eder.

5. "Serbestçe çevrilebilir döviz" terimi, Uluslararası Para Fonu (IMF) tarafından çevrilebilir bir döviz olarak sınıflandırılan veya uluslararası döviz piyasalarında yaygın biçimde ticareti yapılan herhangi bir döviz anlamına gelir.

MADDE 2

Uygulama Kapsamı

İşbu Anlaşma, bir Akit Tarafın ülkesinde kanun ve düzenlemelerine uygun olarak diğer Akit Taraf yatırımcısının mevcut Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce veya sonra yapılmış yatırımlara uygulanacaktır. Bununla birlikte, işbu Anlaşma, yürürlüğe girmesinden önce ortaya çıkan uyuşmazlıklar hakkında uygulanmayacaktır.

MADDE 3

Yatırımların Teşviki

Her bir Akit Taraf, kanun ve düzenlemelerine uygun olarak, ülkesinde elverişli koşullar yaratarak, diğer Akit Taraf yatırımcılarını ülkesinde yatırım yapması için teşvik edecektir.

MADDE 4

Yatırımların Korunması

Her bir Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımları, diğer Akit Tarafın ülkesinde her zaman adil ve eşit muamele ile tam koruma ve güvenlik de dahil olmak üzere, uluslararası hukukun asgari muamele standartlarına uygun bir muameleye tabi tutulacaktır. Hiç bir Akit Taraf keyfi veya ayrımcı tedbirlerle bu gibi yatırımların yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, faydalanılmasına, genişletilmesine veya elden çıkarılmasına hiç bir şekilde engel olmayacaktır.

MADDE 5
Yatırımlara Uygulanacak Muamele

1. Her bir Akit Taraf, kendi kanun ve düzenlemeleri çerçevesinde, yatırımları, üçüncü ülke yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uygulanandan daha az elverişli olmayacak şekilde ülkesine kabul edecektir.

2. Her bir Akit Taraf, kurulmuş olan bu yatırımları, bunların yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, faydalanılmasına, genişletilmesine veya elden çıkarılmasına ilişkin olarak, kendi yatırımcılarının yatırımlarına ya da herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uyguladığı muameleden, hangisi en elverişli ise, bundan daha az elverişli olmayan bir muameleye tabi tutacaktır.

3. Akit Taraflar, kendi ulusal mevzuatları çerçevesinde, bir yatırımın yapılması ve sürdürülmesiyle ilgili olarak diğer Akit Tarafın ülkesine girmek isteyen her bir Akit taraf vatandaşlarının, geçici ikamet ve girişi için yapılan başvuruları elverişli bir şekilde değerlendirecektir. Aynı muamele bir yatırımla bağlantılı olarak diğer Akit Tarafın ülkesine girmek ve çalışmak amacıyla geçici ikamet etmek isteyen her bir Akit Taraf vatandaşlarına da tanınacaktır.

4. (a) İşbu Maddenin hükümleri, bir Akit Tarafı, tamamen ya da kısmen vergilendirmeye ilişkin herhangi bir uluslararası anlaşma veya düzenlemeden kaynaklanan ve bu gibi bir anlaşmanın veya düzenlemenin tarafı olan Akit Tarafça sağlanan herhangi bir muameleyi, öncelik veya ayrıcalığı diğer Akit Tarafın yatırımcılarına sağlamakla yükümlü kılacak şekilde yorumlanmayacaktır.

(b) İşbu Anlaşmanın ayrımcılık yapmama, ulusal muamele ve en çok kayırılan ulus muamelesi hükümleri, her bir Akit Tarafın bir gümrük birliği, ekonomik birlik veya parasal birliğe, bir ortak pazara veya serbest ticaret bölgesine üyeliğinden veya bunlarla ortaklığından kaynaklanan ve bu Akit Tarafın kendi yatırımcılarına veya şirketlerine, bu gibi bir birlik, ortak pazar veya serbest ticaret bölgesinin üye devletlerinin vatandaşlarına veya şirketlerine veya herhangi bir üçüncü ülke vatandaşlarına veya şirketlerine tanıdığı mevcut veya gelecekteki avantajlara uygulanmayacaktır.

(c) İşbu Anlaşmanın 5. Madde hükümleri, ev sahibi Akit Tarafı, toprak ve taşınmaz edinimi ve bunlar üzerindeki aynı hakların edinimi bakımından kendi yatırımcılarının yatırımlarına uyguladığı muamelenin aynısını diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına uygulamakla yükümlü kılacaktır.

MADDE 6
Genel İstisnalar

1. İşbu Anlaşmanın hiç bir hükmü, bir Akit Tarafın:

a) insan, hayvan veya bitki hayatı ya da sağlığı veya çevrenin korunması için düzenlenen ve uygulanan;

b) canlı veya cansız tükenbilir doğal kaynakların korunmasıyla ilgili;

ayrımcı olmayan herhangi bir hukuki önlemi almasına, sürdürmesine ya da uygulamasına engel olacak şekilde yorumlanamaz.

2. İşbu Anlaşmanın hiç bir hükmü:

(a) açıklanmasını temel güvenlik çıkarlarına aykırı gördüğü herhangi bir bilginin bir Akit Tarafça açıklanmasına veya bu bilgiye ulaşılmasına izin verilmesini sağlayacak şekilde;

(b) hiç bir Akit Tarafı, kendi temel güvenlik çıkarlarının korunması için gerekli gördüğü tedbirleri almasına aşağıdaki sebeplerle tedbir almaktan alıkoyacak şekilde,

(i) silah, cephane ve savaş gereçleri trafiğine ilişkin ve askeri ya da diğer bir güvenlik kuruluşuna doğrudan ya da dolaylı tedarik sağlama amacıyla yapılan mal, teçhizat; hizmet ve teknoloji alım ve işlemleri ile ilgili;

(ii) savaş zamanının ya da uluslararası ilişkilerdeki diğer acil durumlarda;

veya

(iii) nükleer silahların ve diğer nükleer patlayıcı cihazların yayılmasını engellemeye ilişkin ulusal politikaların ya da uluslararası anlaşmaların uygulanmasıyla ilgili olarak;

gerekli gördüğü tedbirleri almasına; veya

(c) herhangi bir Akit Tarafı, uluslararası barış ve güvenliğin sürdürülmesi için Birleşmiş Milletler Şartından kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla harekete geçmekten alıkoyacak şekilde;

yorumlanamaz.

MADDE 7
Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar, kamu yararına ve ayrımcı olmayacak biçimde ve anında, yeterli, etkin tazminat ödenerek, hukuka ve işbu Anlaşmanın 5'inci Maddesinde belirtilen genel muamele prensiplere uygun olarak yapılanlar dışında kamulaştırılmayacak, devletleştirilmeyecek veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan uygulamalara (bundan sonra kamulaştırma olarak anılacaktır) maruz bırakılmayacaktır.
2. Sağlık, güvenlik ve çevre gibi kamusal refaha ilişkin yasal hedeflerin korunması için düzenlenen ve uygulanan ayrımcı olmayan yasal tedbirler, dolaylı kamulaştırma teşkil etmez.
3. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın, kamulaştırma işleminin yapıldığı veya duyurulduğu tarihten önceki piyasa değerine eşit olacaktır. Tazminat gecikme olmaksızın ödenecek ve Anlaşmanın 9. Maddesinin (Kamulaştırma ve Tazminat) 2. Paragrafında belirtildiği şekilde serbestçe transfer edilebilir olacaktır.
4. Tazminat serbestçe çevrilebilir bir döviz ile ödenebilir şekilde olacak ve tazminatın ödenmesinde gecikme olması durumunda ödeme, ev sahibi Akit Tarafın ülkesinde kamu alacaklarına ödenen en yüksek faiz oranına eşit oranda bir faiz içerecektir.

MADDE 8
Zararlar İçin Tazminat

Yatırımları diğer Akit Tarafın ülkesinde savaş, ayaklanma, iç karışıklık, veya diğer benzer olaylar nedeniyle zarar gören herhangi bir Akit Taraf yatırımcısı, diğer Akit Tarafın bu gibi kayıplar ile ilgili olarak aldığı tedbirler bakımından, kendi yatırımcısına ya da herhangi üçüncü bir ülke yatırımcılarına uygulanan muameleden daha az elverişli olmamak üzere, hangisi en elverişli ise, o muameleye tabi tutulacaktır.

MADDE 9
Ülkesine İade ve Transfer

1. Tüm vergi yükümlülüklerin yerine getirilmesi üzerine, her bir Akit Taraf bir yatırımla ilgili bütün transferlerin kendi ülkesinden içeri ve dışarıya serbestçe ve gecikme olmaksızın yapılmasına iyi niyetle izin verecektir. Bu gibi transferler aşağıdakileri içerir:

- (a) gelirler,
- (b) bir yatırımın kısmen veya tamamen satış veya tasfiyesinden elde edilen meblağlar,
- (c) 7. Madde çerçevesinde ödenecek tazminatlar,

- (d) yatırımlarla ilgili olarak alınmış kredilerin ana para ve faiz ödemeleri,
- (e) Akit Taraflardan birinin diğer Akit Tarafın ülkesinde bir yatırım ile ilgili gerekli çalışma izinlerini edinmiş olan vatandaşlarının aldıkları maaş, ücret ve diğer gelirleri,
- (f) bir yatırım uyumsuzluğundan kaynaklanan ödemeler.

2. Aksi yatırımcı ve ev sahibi Akit Tarafça kararlaştırılmadıkça, transferler, yatırımın yapılmış olduğu konvertibl para birimi veya herhangi bir konvertibl para birimiyle, transferin yapıldığı tarihte geçerli olan döviz kuru üzerinden yapılacaktır.

3. İstisnai durumlarda, ödemeler ve sermaye hareketlerinin ödemeler dengesi üzerinde ciddi zorluklara sebep olduğu ya da sebep olma tehdidini yarattığı durumlarda her bir Akit Taraf, diğer Akit Tarafa yapacağı yazılı bildirim ardından, ayrımcı olmayacak ve iyi niyetli şekilde geçici sürelerle transferleri kısıtlayabilir.

4. Bu Madde'nin (1), (2) ve (3)'üncü paragraflarının hükümlerine bakılmaksızın bir Akit Taraf eşit, ayrımcı olmayan, aşağıda sayılan konulara ilişkin kanunlarının iyi niyetli uygulanması vasıtasıyla transferleri engelleyebilir;

- (a) iflas, ödeme aczi ya da alacaklıların haklarının korunması,
- (b) hisse senedi, tahvil, opsiyon veya türev ürünlerinin ihracı, alım satımı, veya işlemleri
- (c) ceza gerektiren suçlar;
- (d) transferlerin finansal raporlaması veya kayıtlarının tutulması;
- (e) yargılama sonucunda çıkan kararların yerine getirilmesinin garanti edilmesi.

MADDE 10

Halefiyet

1. Akit Taraflardan birinin yatırımcılarının yatırımlarını ticari olmayan risklere karşı korumak amacıyla bir kamu sigortası veya garanti planı sunması ve bu Akit Tarafın bir yatırımcısının söz konusu plana katılmış olması durumunda, sigortalayanın yatırımcı ile sigortalayan arasındaki sigorta sözleşmesinden kaynaklanan her türlü halefiyeti diğer Akit Tarafça tanınacaktır.

2. Sigortalayan halefiyetten dolayı yatırımcının haklarını kullanmaya ve taleplerini öne sürmeye yetkilidir ve yatırım ile ilgili sorumlulukları da üstlenecektir. Halef olunan haklar ya da talepler yatırımcının özgün haklarını ya da taleplerini aşmayacaktır.

MADDE 11

Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Tarafın Yatırımcıları Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Bir Akit Taraf ile diğer Akit Tarafın bir yatırımcısı arasındaki, yatırımcının yatırımı ile ilgili uyuşmazlıklar, yatırımcı tarafından ülkesinde yatırım yapılan Akit Tarafa ayrıntılı bilgi içerecek şekilde yazılı olarak bildirilecektir. Mümkün olduğunca, yatırımcı ile ilgili Akit Taraf bu uyuşmazlıkları iyi niyetli danışmalar ve müzakereler aracılığıyla çözmeye gayret edecektir.

2. Eğer bu uyuşmazlıklar 1'inci paragrafta bahsedilen yazılı bildirim tarihini takip eden altı (6) ay içerisinde bu şekilde çözümlenemezse, uyuşmazlık, aşağıdaki mekanizmalara sunulabilecektir:

(a) yatırımcı tarafından ülkesinde yatırım yapılan Akit Tarafın yetkili mahkemesine,

veya

İşbu Madde'nin 4(a) ve (b) paragraflarında belirtilen durumlar dışında,

(i) "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi" ile kurulmuş Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez (ICSID),

(ii) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL)'nun Tahkim Usulü Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir hakem mahkemesi.

3. Yatırımcının uyuşmazlığı bu Maddenin 2. paragrafında bahsedilen uyuşmazlık çözüm yollarından birine sunmuş olması durumunda, bu yollardan birinin seçimi nihaidir.

4. Bu Madde'nin 2' nci paragrafının hükümlerine bakılmaksızın;

(a) yalnızca, mevcut olması halinde, ev sahibi Akit Tarafın yabancı sermaye ile ilgili mevzuatına uygun olarak gerekli izni almış ve fiilen başlamış yatırım faaliyetlerinden doğrudan kaynaklanan uyuşmazlıklar, Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID) veya Akit Tarafların üzerinde uzlaştıkları diğer herhangi bir uluslararası uyuşmazlık çözüm mekanizmasına sunulabilir;

(b) taşınmazlar üzerindeki mülkiyet hakları ve aynı haklara ilişkin uyuşmazlıklar tamamen ev sahibi Akit Taraf mahkemelerinin yargılama yetkisi altındadır ve bu nedenle Yatırım Uyuşmazlıkları Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID) ya da diğer herhangi bir uluslararası uyuşmazlık çözümü mekanizmasına sunulamaz; ve

(c) "Devletler ile diğer Devletlerin Vatandaşları arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi"nin 64'üncü Maddesi ile ilgili olarak:

Akit Taraflar, "Devletler ile diğer Devletlerin Vatandaşları arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi"nin yorumu ya da uygulanmasıyla ilgili olarak iki Akit Taraf arasında ortaya çıkmış ve görüşmeler yoluyla çözümlenmemiş herhangi bir uyuşmazlığın Uluslararası Adalet Divanı'na götürülmesini kabul etmeyecektir.

5. Tahkim kurulu, işbu Anlaşmanın hükümleri ve ülkesinde yatırım yapılan ve uyuşmazlığa taraf olan Akit Tarafın kanunları çerçevesinde (kanunlar ihtilafına ilişkin olanlar da dahil olmak üzere) ve o yatırımla ilgili spesifik anlaşmalar ve her iki Akit Tarafa kabul edilen ilgili uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde karara varacaktır.

6. 5. Maddenin (Yatırımlara Uygulanacak Muamele) (1) ve (2)' nci paragrafları, yatırımcı ve ev sahibi Akit Taraf arasındaki uyuşmazlıkların işbu Anlaşma ile düzenlenen veya Akit Taraflardan birinin imza koyduğu benzer diğer bir anlaşmada düzenlenen uyuşmazlık çözümü hükümleri bakımından uygulanmayacaktır.

7. Tahkim kararları uyuşmazlığın bütün tarafları için nihai ve bağlayıcı olacaktır. Her bir Akit Taraf verilen kararları kendi kanunları çerçevesinde yerine getirecektir.

MADDE 12

Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Akit Taraflar işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanmasıyla ilgili aralarında çıkan herhangi bir uyuşmazlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde hızlı ve hakkaniyete uygun bir çözüm arayacaklardır. Bu bakımdan, Akit Taraflar bu gibi çözümlere varmak için doğrudan ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Eğer Akit Taraflar uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren altı ay içerisinde yukarıda belirtilen yöntemler ile kendi aralarında bir anlaşmaya varamazlarsa uyuşmazlık, Akit Taraflardan herhangi birinin isteği üzerine, üç üyeli bir tahkim heyetine sunulabilir.

2. Talebin alınmasından itibaren iki (2) ay içerisinde, her bir Akit Taraf bir hakem tayin edecektir. Tayin edilen bu iki hakem üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Akit Taraflardan birinin belirtilen süre içinde hakemi tayin etmemesi halinde, diğer Akit Taraf Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'ndan atamayı yapmasını isteyebilir.

3. Eğer her iki hakem atanmalarından itibaren iki ay içerisinde Başkan seçiminde anlaşmaya varamazlar ise, Başkan Akit Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından atanır.

4. Eğer, bu Madde'nin 2' nci ve 3'üncü paragraflarında belirtilen durumlarda, Uluslararası Adalet Divanı Başkanı söz konusu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Başkan Vekili tarafından yapılacaktır ve eğer Başkan Vekili de bu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Vekili Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Akit Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılır.

5. Tahkim Heyeti Heyet Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç (3) ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer hükümleriyle tutarlı olacak şekilde usul kuralları üzerinde anlaşmaya varacaktır. Böyle bir anlaşmanın olmaması halinde, Tahkim Heyeti, genel kabul görmüş uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak, usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep edecektir.

6. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz (8) ay içerisinde bütün beyanlar yapılacak, bütün duruşmalar tamamlanacak ve tahkim heyeti, hangisi daha sonra gerçekleşirse, son beyanların sunulduğu veya duruşmaların bittiği tarihten sonra iki (2) ay içinde karara varacaktır. Tahkim heyeti, nihai ve bağlayıcı olacak kararı oy çokluğu ile alacaktır.

7. Başkanın, diğer hakemlerin masrafları ve yargılama ile ilgili diğer masraflar Akit Taraflarca eşit olarak ödenecektir. Bununla birlikte, Tahkim Heyeti giderlerin daha yüksek bir oranının Akit Taraflardan biri tarafından ödenmesine re'sen karar verebilir.

8. Eğer bir uyuşmazlık, işbu Anlaşmanın 11'inci Maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmuşsa ve hala mahkeme önündeysen, aynı uyuşmazlık işbu Madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulamaz. Bu, her iki Akit Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurulmasını engellemeyecektir.

MADDE 13

Yürürlüğe Girme

İşbu Anlaşma, Akit Tarafların, yürürlüğe girmeye ilişkin gerekli iç yasal işlemlerin tamamlandığına dair yazılı ve diplomatik kanallarla yapılan bildirimlerden sonuncusunun tarihinde yürürlüğe girecektir.

MADDE 14

Süre

Anlaşma on (10) yıllık bir dönem için yürürlükte kalacak ve işbu Anlaşmanın 16. Maddesine uygun olarak yürürlükten kaldırılmadığı sürece yürürlükte kalmaya devam edecektir.

MADDE 15

Değişiklik

İşbu Anlaşma Akit Taraflar arasındaki yazılı bir anlaşma herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Değişiklikler, işbu Anlaşmanın 13. Maddesinde belirtilen usule uygun olarak yürürlüğe girecektir.

MADDE 16
Yürürlükten Kalkma

1. Her bir Akit Taraf, diğer Akit Tarafa bir yıl öncesinden yazılı bildirimde bulunarak, ilk on yıllık dönemin sonunda veya bundan sonra herhangi bir zamanda işbu Anlaşmayı feshedebilir.

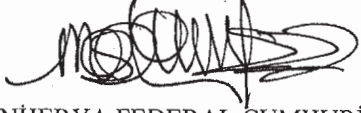
2. İşbu Anlaşmanın fesih tarihi öncesinde yapılan veya edinilen ve bu Anlaşmanın diğer bir şekilde uygulanacağı yatırımlar hususunda, işbu Anlaşmanın diğer tüm Maddelerinin hükümleri fesih tarihinden itibaren bir on (10) yıl daha geçerli olmaya devam edecektir.

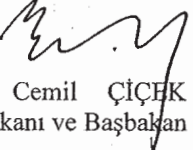
İşbu Anlaşmayı Tarafların yetkili temsilcileri, huzurlarında imzalamıştır.

Ankara'da 2 Şubat 2011 tarihinde Türkçe ve İngilizce dillerinde, tüm metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

İşbu Anlaşmanın yorumunda farklılık olması halinde, İngilizce metin üstün gelecektir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

NİJERYA FEDERAL CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Cemil ÇİÇEK
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

Sen. Jubril Martins KUYE
Ticaret ve Sanayi Bakanı

